

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 24.11.2022 r. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1, art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 83 § 1 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że **T. K.** jako pracownik u płatnika składek (...) **T. (...). ZO.O** nie podlega: obowiązkowo ubezpieczeniom/u: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 29.06.2022 r.

W uzasadnieniu decyzji ZUS podniósł, że w przedmiotowym wypadku świadczenie pracy w ramach umowy o pracę nie miało miejsca. T. K. faktycznie nie świadczył pracy u płatnika składek (...) T. sp zo.,o.. Jego zgłoszenie do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych jako pracownika ma na celu uwiarygodnienie nieistniejącego stosunku pracy oraz skorzystanie ze świadczeń przysługujących osobie zgłoszonej do ubezpieczeń o statusie -pracownik. Wobec tego organ rentowy stwierdził, że umowa o pracę zawarta między stronami jako zawarta dla pozorów jest nieważna, a co za tym idzie T. K. nie podlega ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie.

/ decyzja k. 79-82 akt ZUS/

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł T. K. wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, że podlega ubezpieczeniom społecznym w spornym okresie, nadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm prawem przepisanych. W uzasadnieniu wskazanego stanowiska podniesiono, iż kwestionowana umowa była przez strony w spornym okresie faktycznie wykonywana. Wnioskodawca w ramach umowy o pracę na stanowisku doradca techniczno - handlowy, posiadając ku temu odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe pod nadzorem płatnika do chwili powstania niezdolności do pracy świadczył pracę - będąc do niej wdrażanym zapoznawał się ze strukturą firmy, bazą klientów charakterem pracy spółki w jej siedzibie a co za tym idzie powinien podlegać ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

/ odwołanie k. 3-7/

W odpowiedzi na powyższe organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie k. 41-42/

Pismem procesowym z dnia 26.06.2023 r. ustanowiony w toku procesu pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, nadto wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

/ pismo k. 71-72/

Na rozprawie w dniu 25.07.2023 r. zainteresowany M. M. (1) poparł odwołanie.

/ stanowisko procesowe zainteresowanego protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:03:46-00:04:23/

Na rozprawie w dniu 7.11.2023 r., poprzedzającej wydanie wyroku, pełnomocnik wnioskodawcy i zainteresowany poparli odwołanie. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego od wnioskodawcy i płatnika w stawce ryczałtowej wraz z ustawowymi odsetkami.

/ stanowiska procesowe stron protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 r. 00:01:21-00:03:14/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Płatnik (...) T. (...). ZO.O prowadzi działalność gospodarczą od 28.12.2020 - data wpisu do KRS. Firma zajmuje się wykonywaniem instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych oraz klimatyzacyjnych. Wspólnikami spółki są M., P. i P. M. (1). Wszyscy wymienieni wchodzi w skład zarządu. Prezesem zarządu jest M. M. (1). Każdy z członków zarządu jest uprawniony do reprezentowania spółki samodzielnie.

/ odpis z KRS k.5-8 akt ZUS i k. 183-186 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24, zeznania świadka A. K. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 r. 00:06:37-00:18:15/

Wnioskodawca T. K. zna prywatnie prezesa zarządu płatnika od 10 lat z zajęć sportowych.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42, zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24 /

Wnioskodawca T. K. posiada doświadczenie zawodowe na stanowiskach związanych z techniką grzewczą. Pracował także jako przedstawiciel handlowy i sprzedawca wyrobów wodno-kanalizacyjnych.

/ kopia świadectw pracy k. 58 -63, 55 akt ZUS oraz k. 8 -23, kopia świadectw szkolnych i świadectw pracy k. 18-26 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42/

T. K. wraz z żoną od 1.10.2021 r. jest współnikiem spółki A. prowadzi nieprzerwanie działalność w zakresie kupna i sprzedaży nieruchomości. W ocenie wnioskodawcy spółka choć ma przychody, nie osiąga zadawalających wyników finansowych.

/ bezsporne odpis z KRS k. 28-33 ik. 256-257 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42/

W dniu 29.06.2022 r. strony tj. płatnik i wnioskodawca, zawarły umowę nazwaną umową o pracę na czas nieokreślony, w ramach której T. K. został zatrudniony na stanowisku doradca techniczno - handlowy, na pełen etat z wynagrodzeniem 4000,00 zł netto plus premia uznaniowa, wypłacanym w formie gotówki do 10-ego dnia następnego miesiąca Okres pierwszych 3 miesięcy zatrudnienia miał stanowić okres próbny. Skarżący miał świadczyć pracę w (...) T. (...). ZO.O O. 48a S. oraz na projektach wskazanej firmy.

/ umowa o pracę k. 24 oraz k. 42, 54 akt ZUS nadto w aktach osobowych koperta k.238/

T. K. został zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego od 29.06.2022 r. z kodem tytułu ubezpieczenia - pracownik. Dokument zgłoszeniowy (...) został przekazany po obowiązującym terminie tj. 6 .07.2022 r.

/bezsporne, zgłoszenie do ubezpieczeń k. 174-175 zeznania świadka E. W. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2022 r. 00:32:28-00:46:25/

Przed zgłoszeniem do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek - (...) sp. z o.o. T. K. nie posiadał tytułu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego od 1.06.2021 r. Od 1.10.2021 do 28.06.2022 r. był on zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, bez dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek (...) sp z o.o.

/ bezsporne zestawienie pismo ZUS k. 172-173 zestawienie opłaconych składek z k. 248 -252 odpis z (...) k. 253. Statystyka rachunków pracownika 254/

Zaświadczenie lekarskie o zdolności wnioskodawcy do pracy na ww. stanowisku u płatnika wystawiono w dacie 7.07.2022 r.

/ bezsporne orzeczenie lekarskie k. 27 nadto w aktach osobowych koperta k.238/

W firmie płatnika nie ma innych pracowników zatrudnionych na stanowisku doradca techniczno - handlowy. Płatnik zatrudnia kilka osób na stanowisku montera- serwisanta, pracowników fizycznych. Płatnik składek zgłosił do ubezpieczeń społecznych R. J. jako pracownika od 1.11.2021 do 31.12.2021 z kodem zawodu pozostali kierownicy ds. budownictwa, konkretnie jako kierownika działu grzewczego oraz A. K. jako pracownika od 8.03.2023 z kodem zawodu monter konserwator instalacji wentylacyjnych i klimatyzacyjnych, jako kierownika serwisu. Płatnik składek zgłosił również do ubezpieczeń P. M. (2) od 1.01.2022 jako pracownika, równolegle od tej samej daty jako osobę powołaną do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania oraz P. i M. M. (1) od 1.01.2022 jako osoby powołane do pełnienia funkcji z mocy aktu powołania. Zatrudnienie T. K. miało na celu odciążenie wspólników spółki, poprawienie jakości obsługi klienta, usprawnienie procesu dostarczania towarów niezbędnych do wykonywania przez spółkę prac, a tym samym przyczynić się do zwiększenia sprzedaży.

/ zestawienie osób zatrudnionych k. 187- 193 zestawienie pismo ZUS k. 172-173 oraz potwierdzenie zgłoszeń i wymiaru składek braci M. k. 176-181 listy płac R. J. k. 201-202, listy płac zatrudnionych u płatnika od 06/2022 -02/2023, umowa o pracę R. J. k. 245-246 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24 zeznania świadka A. K. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 r. 00:06:37-00:18:15 zeznania świadka E. W. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2022 r. 00:32:28--00:46:25/

Odwołujący miał świadczyć pracę w siedzibie firmy w godzinach 8-16. Nie był upoważniony do podpisywania dokumentów firmowych.

/listy obecności k. 35-36 nadto w aktach osobowych koperta k.238 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42

Do obowiązków T. K. docelowo miało należeć pozyskiwanie klienta, jak również doradztwo techniczne przy wyborze instalacji oraz poszukiwanie dostępności materiałów. W związku z tym, że T. K. fizycznie był w pracy tylko 8 dni, jego praca miała polegać na zaznajomieniu się z funkcjonowaniem firmy oraz przyuczeniem do przejmowania obowiązków. Wnioskodawca nie wyjechał do żadnego klienta. Miał wykorzystywać swoje kontakty w nieruchomościach do pozyskiwania klientów.

/ zakres obowiązków k. 40-41,51 akt ZUS nadto w aktach osobowych koperta k.238 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24/

Wnioskodawca nie korzystał wówczas z żadnych narzędzi służbowych.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24/

T. K. w dniu 16.04.2022 r. doznał urazu stawu skokowego, a 14.05.2022 urazu kolana prawego. W dniu 27.05.2022 - 2 tygodnie po skręceniu kolana, udzielono mu pomocy w WAM. W dniu 23.06.2022 był na wizycie w poradni chirurgiczno -ortopedycznej na której zlecono leczenie operacyjne.

/ dokumentacja medyczna k. 114-116, k. 128-129, zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42

Ww. w dniu 4.07. 2022 korzystał z teleporady lekarza. W dniu 8.07.2022 o godz. 8:22 wykonywał badania lekarskie.

/ dokumentacja medyczna k. 96, 98/

T. K. stał się niezdolny do pracy od 11.07.2022 r. W tej dacie miał miejsce planowany zabieg rekonstrukcyjny więzadła kolana prawego, a następnie przechodził rehabilitację.

/ dokumentacja medyczna k. 89-111, 114-121, 126-129, 131-136, 139-142 płyta CD przy k. 144, 149-154 dokumentacja medyczna k. 259 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42/

W trakcie nieobecności T. K. powierzone mu obowiązki były wykonywane przez współników. Nikt w jego miejsce nie został zatrudniony.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24/

Wnioskodawca nie kojarzy czy odebrał wynagrodzenie za czerwiec i za lipiec 2022 r., choć płatnik legitymuje się podpisanymi listami płac z jego pokwitowaniem za ten okres.

/ listy płac k. 56-59 akt ZUS nadto w aktach osobowych koperta k.238 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42/

Płatnik sporządził następującą dokumentację pracowniczą dotyczącą ubezpieczonego: wnioski o wypłatę wynagrodzenia do rąk własnych, orzeczenie lekarskie z 7 lipca 2022 r., kartę szkolenia wstępnego w zakresie BHP świadectwa pracy z poprzednich miejsc zatrudnienia, świadectwo dojrzałości listy płac za okres od czerwca do sierpnia 2022 r., informację o warunkach zatrudnienia, umowę o pracę zawartą 29 czerwca 2022 r. na czas nieokreślony, zakres obowiązków pracownika, listy obecności za czerwiec i lipiec 2022 r. następnie od marca 2023 r.

/ wskazana dokumentacja k. 50- 65, 18-41 akt ZUS k. 11-27, k. 34-39 242-244nadto w aktach osobowych koperta k.238/

Płatnik składek złożył za T. K. imienne raporty miesięczne z wykazaniem podstaw wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne w wysokości: za czerwiec 2022 r.- 0,00 zł; za lipiec 2022 r.- 512,80 zł; za sierpień 2022 r.-1615,30 zł; za wrzesień i październik 2022 r.- 0,00 zł. Płatnik składek w imiennych raportach miesięcznych o wypłaconych świadczeniach i przerwach w opłacaniu składek wykazał za ww.: wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy od 11 lipca 2022 r. do 12 sierpnia 2022 r., zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego od 13 sierpnia 2022 r. do 30 września 2022 r.

/ bezsporne/

Wnioskodawca był niezdolny do pracy do 21.03.2023 r.

/ bezsporne zestawienie zaświadczeń wybranego ubezpieczonego k. 158/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42/

W toku procesu, w dniu 21.03.2023 r. (rzekomo z błędną datą) strony zawarły aneks do zwartej umowy o pracę w świetle, którego od dnia 1.04.2023 r. wnioskodawcy zwiększono wynagrodzenie za pracę ustalając, iż będzie ono wynosić 12 500 zł brutto miesięcznie przy braku zmiany pozostałych warunków umownych.

/ aneks k. 74 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24/

Od maja 2023 r. tj. począwszy od wynagrodzenia za pracę za kwiecień 2023 r., płatnik przekazuje wnioskodawcy wynagrodzenie za pracę w nowo ustalonej wysokości przelewem bankowym na konto.

/ bezsporne potwierdzenia przelewu i listy płac k. 75-79 oraz k. 221, 242-244 nadto w aktach osobowych koperta k.238 potwierdzenia przelewu k. 239-241, 270-273, listy płac wszystkich pracowników płatnika za okres (...) -06.2023 k. 222-231 zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24/

W okresie po podpisaniu aneksu wnioskodawca początkowo ustalał strategię pozyskania nowych klientów, a od czerwca prowadził negocjacje w zakresie montażu pompy ciepła u D. B., klienta u którego wcześniej działał w nieruchomościach i którego starał się pozyskać. Wówczas wskazywał, iż współpracuje z osobą, która może zamontować pompę ciepła. Ostatecznie nie doszło do zawarcia tego kontraktu. Wnioskodawca wynegocjował natomiast z D. B. montaż paneli fotowoltaicznych na innej inwestycji, w ramach umowy agencyjnej z firmą (...), dzięki której może prezentować produkty O. (...). Stroną umowy na fotowoltaikę jest O., reprezentowane przez płatnika, w ramach umowy subagencyjnej z T., której zawarcie wynegocjował wnioskodawca. T. K. prowadził negocjacje w sprawie montażu pomp ciepła w 5-6 bliźniakach. Wyjeżdżał w teren, umawiał spotkania z pośrednikami nieruchomości zajmujących się ich sprzedażą, spotkania na nieruchomościach. Poza tym skarżący pozyskuje klientów w przedmiocie fotowoltaiki, pomp ciepła. Usiłuje pozyskać firmę (...) produkującą pompy ciepła. Negocjacje w sprawie umów prowadzi samodzielnie. Wskazana praca jest mocno powiązana z działalnością jego spółki założonej pod obrót nieruchomościami

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania świadka A. K. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 r. 00:06:37-00:18:15, zeznania świadka D. B. protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:18:15-00:32:28 /

Umowa z T. (...) w imieniu spółki (...) podpisał prezes zarządu spółki.

/ bezsporne/

Wnioskodawca nie ma normowanego czasu pracy. Pracę układa sobie samodzielnie. Nie jest rozliczany z czasu pracy przez płatnika. Raportuje wykonanie czynności prezesowi zarządu płatnika tj. mówi jakie ma pomysły, co się dzieje z poszczególnymi projektami. Nie ma obowiązku składać tych raportów, raczej prowadzi dyskusje na temat tego co się dzieje. Z prezesem zarządu płatnika rozmawia kilka razy w tygodniu. Ma dużą swobodę w swojej pracy. Listę obecności wypełnia, gdy jest w biurze. W biurze nie jest codziennie.

/ zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z

rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24 /

W dniu 22.04.2023 o godzinie 11:20 wnioskodawca miał planowaną wizytę lekarską- konsultację w poradni chirurgii urazowo ortopedycznej po operacji kolana. Zalecano pracę z fizjoterapeutą 4-6 tygodni 2 razy w tygodniu. Kolejną wizytę w tym przedmiocie odbył 27.06.2023 r. o godzinie 14:30. W dniu 25.07.2023 r. wnioskodawca zgłosił się na (...) ponowne z powodu urazu skrętnego kolana prawego.

/ dokumentacja medyczna k. 120- 121, k. 126-127/

Wnioskodawca korzysta w pracy ze służbowego laptopa . Nie posiada do pracy innych narzędzi.

/zeznania wnioskodawcy protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 00:48:13-01:04:53 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 00:05:12-01:08:42 zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24 zeznania świadka A. K. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 r. 00:06:37-00:18:15/

R. G. w lipcu 2022 dostarczył odzież roboczą dla wnioskodawcy. Widział go wówczas raz w biurze płatnika. Nie widział go nigdy później, choć widywał współników spółki jak wchodzą i wychodzą ze spółki w okresie od marca 2023 r. do dzisiaj.

/ zeznania świadka R. G. protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 01:48:51 -01:58:33/

Na chwilę obecną zatrudnienie wnioskodawcy dla płatnika jest nieopłacalne. Płatnik liczy jednak na zawarcie umowy z firma (...). Wnioskodawca nie pozyskał jeszcze klientów, którzy za wykonaną dla nich usługę już by zapłacili. W ramach zawartej umowy na fotowoltaikę między D. B. a T. (...) do płatnika nie wpłynęły nadal pieniądze za podwykonawstwo. Kwotowo na takiej umowie firma zarabia od tysiąca do kilkunastu tysięcy złotych tj. od kilku do kilkunastu procent inwestycji. Zainteresowany warunkuje utrzymanie współpracy z wnioskodawcą od pojawienia się przychodów z jego pracy.

/zeznania zainteresowanego protokół z rozprawy z protokół z rozprawy z dnia 7.11.2023 01:04:53 -01:12:47 w związku z informacyjnymi wyjaśnieniami protokół z rozprawy z dnia 25.07.2023 r. 01:08:42 -01:47:24

Z tytułu prowadzonej działalności płatnik osiągał następujące wyniki finansowe

- w 2021 r. zysk netto 856 002,02 zł

- na dzień 30.12.2022 r. dochód 720 597,17 zł

- w styczniu 2023 stratę -138 206,76

- w lutym 2023 dochód 269395,35 zł

- w marcu 2023 dochód 210 323, 45

- w kwietniu 2023 dochód 113 872, 86 zł

- w maju 2023 stratę -157 783,78 zł

- w czerwcu 2023 dochód 141 434,65 zł

/bilans- sprawozdanie na dzień 31 grudnia 2021 r., bilans- sprawozdanie na dzień 30 czerwca 2022 r., rachunek zysków i strat (wariant porównawczy)- sprawozdanie za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 2022 r. k. 44-49 zestawienie przychodów i dochodów spółki w okresie od 1.01.2022 do 31.07.2023 k. 194 raporty wspomagające wyliczenie zaliczki

miesięcznej podatku dochodowego od osób prawnych za okres 01.01.2023 do 31.01.2023 k. 195-200, zeznanie o wysokości osiąganego dochodu poniesionej straty za 2022 r. 232-237, zeznania świadka E. W. protokół z rozprawy z dnia 7.11.2022 r. 00:32:28--00:46:25/

Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał następującej oceny dowodów:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów zawartych w aktach ZUS jak i złożonych do akt sprawy, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron. Ponadto ustalenia poczyniono w oparciu o zeznania przesłuchanych w procesie świadków i częściowo w oparciu o zeznania wnioskodawcy i płatnika.

Sąd jedynie częściowo dał wiarę zeznaniom wnioskodawczyni i płatnika w zakresie w jakim posłużyły do poczynienia ustaleń. Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom ww. w części, w której wskazywali na realność zawartej pomiędzy nimi umowy o pracę oraz faktycznego świadczenia pracy przez wnioskodawczynię w reżimie stosunku pracy. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy na podstawie zawartej umowy faktycznie był realizowany.

Zadaniem Sądu było przede wszystkim ustalenie rzeczywistej roli, jaką ubezpieczony w ramach zawartej umowy pełnił w spornym okresie u płatnika składek.

Ze spójnych twierdzeń wnioskodawcy i płatnika oraz świadków wynika, iż T. K. miał wykonywać pracę na stanowisku doradca techniczno - handlowy , pozyskiwać nowych klientów, a tym samym przyczynić się do zwiększenia sprzedaży. Przy czym, co nie jest kwestionowane, od chwili zawarcia spornej umowy miał wykonywać pracę wyłącznie przez kilka dni w godzinach 8-16, bo od 11.07.2022 r. stał się długotrwale niezdolny do pracy, z uwagi na wcześniej planowany zabieg operacyjny kolana. Jego praca miała wówczas polegać na szeroko rozumianym wdrażaniu się w sprawy spółki, przy czym nieudowodnionym zostało jakie czynności wnioskodawca wówczas wykonywał ani czy faktycznie był obecny w zakładzie pracy. Nadto, co strony zgodnie przyznały, nie pozyskał wówczas żadnego klienta i nie negocjował żadnych umów. Nie posiadał żadnych narzędzi do pracy. Podnieść należy, iż w tamtym okresie w biurze był widziany przez świadka R. G. tylko raz podczas, gdy świadek wówczas, jak i w późniejszym okresie, miał wielokrotnie dostarczać płatnikowi odzież roboczą i widywać często przy pracy współpracowników spółki, ale nie wnioskodawcę, który według jego własnych zeznań miał być wówczas w biurze obecny stale. Co do tego, że wówczas zgłaszany okres pracy jest fikcją przekonuje sąd również okoliczność wynikająca z przedłożonej dokumentacji medycznej, a wskazująca, iż w spornym okresie w zakładanych godzinach pracy wnioskodawca miał odbywać wizyty lekarskie. Powyższa okoliczność w żaden sposób nie została odnotowana także na listach płac wskazujących rzekome godziny pracy. Tym samym uznać należało, iż zarówno czas pracy, jak i wykonywane przez wnioskodawcę czynności nie były w żaden sposób kontrolowane, co przeczy istnieniu stosunku pracy. Nadmienić również należy, iż sam wnioskodawca nie jest pewien czy odebrał wynagrodzenie za okres czerwca i lipca mimo, że miał to pokwitować na listach płac. Wątpliwym jest więc odpłatny charakter pracy. Ponadto nie należy pomijać, iż prezes zarządu płatnika i wnioskodawca są znajomymi od wielu lat, wnioskodawca w ramach zlecenia dla prowadzonej wraz z żoną spółki (...) Sp. z o.o., przed zawarciem kwestionowanej umowy, nie posiadał tytułu do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, tym samym płatnik w obliczu choroby wnioskodawcy, konieczności przeprowadzenia planowanego zabiegu, mógł być skłonny do zawarcia umowy pozornej. Sąd przy tym nie wyklucza, iż płatnik z racji prowadzenia przez wnioskodawcę spółki prowadzącej obrót nieruchomościami, mógł być zainteresowany współpracą z wnioskodawcą, gdyż to mogło wiązać się z potencjalnymi możliwościami pozyskania dodatkowych klientów. Jednakże dowody przedłożone w procesie nie wskazują by jakkolwiek współpraca w okresie od 29.06.2022 r. do 11.07. 2022 r, tj. do okresu powstania niezdolności do pracy, była przez strony realizowana, w szczególności by wnioskodawca wykonywał prace podporządkowaną.

Co do okresu od 21.03.2023 r., kiedy to aneksem w trakcie trwania już przedmiotowego wnioskodawcy ustalone w umowie wynagrodzenie za pracę, wskazać należy, iż zeznań stron i świadków wynika, że T. K. faktycznie wówczas pewne czynności na rzecz płatnika wykonywał. Ww. prowadził negocjacje w zakresie montażu pompy ciepła u D. B.

klienta, u którego wcześniej działał w nieruchomościach i którego bezskutecznie wtedy starał się pozyskać. Jednakże doprowadził do zawarcia umowy z tym klientem na montaż paneli fotowoltaicznych na innej inwestycji, w ramach umowy subagencyjnej płatnika z firmą (...), którą też wynegocjował. Odwołujący, co potwierdzili także świadkowie, wyjeżdżał w teren, umawiał spotkania, prowadził konsultacje. Powyższe nie jest jednak jednoznaczne z faktyczną realizacją stosunku pracy na warunkach art. 22 kp. Z zebranego materiału dowodowego nie wynika bowiem, że płatnik na bieżąco kierował pracą wnioskodawcy, by ten wykonywał pracę w warunkach bezpośredniego podporządkowania w określonym czasie i miejscu.

Odnosząc się do powyższego w pierwszej kolejności zauważyć należy, że w toku procesu strony same przyznały, iż czas pracy wnioskodawcy nie był ściśle określony. Wnioskodawca nie ma normowanego czasu pracy. Pracę układa sobie samodzielnie. Przez nikogo nie jest rozliczany. Co prawda przekazuje prezesowi zarządu płatnika jakie ma pomysły, co się dzieje z poszczególnymi projektami, jednakże nie należy to do jego obowiązków. Z prezesem zarządu płatnika rozmawia kilka razy w tygodniu. W zakresie swojej pracy ma swobodę, sam ją sobie organizuje, decyduje o wykonywanych zadaniach. Zdarzało się, iż odbywał wizyty lekarskie w czasie pracy, co nie było rozliczane. Nie jest w biurze codziennie, a jak jest to wtedy wypełnia listę obecności, co oznacza, iż ta nie oddaje godzin jego pracy. W konsekwencji powyższego czas i miejsce pracy oraz jej wymiar pozostawały więc poza realną kontrolą płatnika. Nadto także pozyskiwanie klientów, negocjowanie umów czy podejmowanie innych czynności handlowych, nie odbywało się stricte w formie podporządkowanej poleceniom płatnika. Nie potwierdzono by jakiegokolwiek polecenia dotyczące bieżącej pracy płatnik wnioskodawcy wydawał, by podlegał on bieżącemu kierownictwu, także co do zakresu zadań. W istocie, na co wskazywał wnioskodawca, raportował płatnikowi jakie są efekty jego pracy, co sam zamierza i planuje, jednak powyższe nie może być utożsamiane z kierowaniem pracą wnioskodawcy. W praktyce czas i sposób w jaki prace wykonywał należały do jego swobodnego uznania. Wnioskodawca w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego od 22.03.2023 r. wykonywał więc czynności w sposób, o którym sam decydował, determinowanych wyłącznie charakterem działalności, w różnych godzinach lub spowodowanych potrzebą klienta płatnika, co nie ma jednak nic wspólnego z pracą pod kierownictwem w warunkach podporządkowania.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdza też by umowa zawarta z wnioskodawcą miała charakter umowy starannego działania. Płatnik podkreślał, iż kładzie nacisk na rezultat w postaci podpisania konkretnych umów przynoszących zysk, dlatego rozważa zakończenie współpracy w przypadku braku pozyskania klienta C.. Powyższe wskazuje na to, iż wykonywana umowa nie jest wykonywana tylko na ryzyko płatnika. Nie należy też pomijać, na co wskazywał sam wnioskodawca, że w pełni samodzielnie podejmuje czynności na rzecz płatnika, a praca ta jest mocno powiązana z działalnością jego spółki założonej pod obrót nieruchomościami. Niewykluczonym jest zatem, iż to właśnie aktywność wykonywana samodzielnie ramach tej spółki stanowiła asumpt dla upozorowania istnienia pracowniczego tytułu do ubezpieczeń. Strony wykorzystały ją by istnienie tego tytułu, już w trakcie toczącego się procesu, od 22.03.2022 r. wykazać. Charakter tych relacji leży jednak poza przedmiotem niniejszego postępowania.

Czyniąc ustalenia sąd miał na uwadze, iż wnioskodawca już po zamknięciu rozprawy przedłożył listy obecności za okres od marca do listopada 2023 r. i umowę subagencyjną płatnika z kontrahentem T. (...) na dowód tego, iż miał ją podpisać. Podnieść należy, iż dokumenty złożone już po zamknięciu rozprawy nie mają już waloru dowodowego, jednakże pod umową nie znajduje się podpis wnioskodawcy, jak twierdzi, co nie oznacza, że tej umowy ww. nie negocjował, a co sąd ustalił uznając w tym zakresie zeznania wnioskodawcy płatnika skonfrontowane z zeznaniami D. B. za wiarygodne. Zaś co do list obecności same strony przyznały, iż nie odzwierciedlały one faktycznie godzin pracy wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1 i art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych Dz.U. z 2023 r. poz. 1230 t.j., pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

Stosownie do treści art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1732) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

O uznaniu stosunku łączącego dwie osoby za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Według art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku kodeks pracy, przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Do cech pojęciowych pracy stanowiącej przedmiot zobowiązania pracownika w ramach stosunku pracy należą osobiste i odpłatne jej wykonywanie w warunkach podporządkowania. Zgodnie ze stanowiskiem judykatury stosunek ubezpieczeniowy jest następczy wobec stosunku pracy i powstaje tylko wówczas, gdy stosunek pracy jest realizowany. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Wspólnota (...)). Podleganie pracowniczemu tytułowi ubezpieczenia społecznego jest uwarunkowane nie tyle opłacaniem składek ubezpieczeniowych, ile legitymowaniem się statusem pracownika rzeczywiście świadczącego pracę w ramach ważnego stosunku pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2005 roku o sygn. akt II UK 43/05, OSNAPiUS rok 2006/15 – 16/251).

W przedmiotowej sprawie organ rentowy stanął na stanowisku, iż umowa o pracę zawarta między ubezpieczonym T. K. a płatnikiem składek (...) T. (...). ZO.O została zawarta dla pozoru celem otrzymania przez wnioskodawcę świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru.

Z czynnością prawną pozorną mamy do czynienia wówczas, gdy występują, łącznie, następujące warunki: oświadczenie woli musi być złożone tylko dla pozoru, oświadczenie woli musi być złożone drugiej stronie, adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozoru, czyli być aktywnym uczestnikiem stanu pozorności. Pierwsza i zasadnicza cecha czynności pozornej wyraża się brakiem zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie prawo łączy z tego typu i treścią złożonego oświadczenia. Jest to zatem z góry świadoma sprzeczność między oświadczonymi a prawdziwymi zamiarami stron, czyli upozorowanie stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana. Jednakże zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, wyrażonym w wyroku z 14 marca 2001 roku (sygn. akt III UKN 258/00, opubl. OSNAP 2002/21/527), nie można przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, gdy pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca świadczenie to przyjmował. Nie wyklucza to rozważenia, czy w konkretnym przypadku zawarcie umowy zmierzało do obejścia prawa (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa.

W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (wyrok SN z dnia 2 lipca 2008 roku, sygn. akt II UK 334/07, opubl. Legalis).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (lex nr 590241), iż o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wynika, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (lex numer 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy tym wszak założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie, zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym wszakże warunkiem, że na podstawie kwestionowanej umowy realizowałaby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Reasumując w odniesieniu do umowy o pracę pozornosc polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 KP. Należy przypomnieć, że pozornosc umowy o pracę zachodzi także wówczas, gdy praca jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. Znaczenie ma faktyczne niewykonywanie pracy albo jej wykonywanie jednak w realiach nie korespondujących z właściwościami pracowniczymi./Wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie - VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 sierpnia 2022 r., VII U 323/22/ Pozornosc umowy o pracę (art. 83 KC w zw. z art. 300 KP) ma miejsce nie tylko wówczas, gdy mimo jej zawarcia praca w ogóle nie jest świadczona, ale również wtedy, gdy jest faktycznie świadczona, lecz na innej podstawie niż umowa o pracę. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 listopada 2021 r., III AUa 1713/21/ Ocena, czy praca jest wykonywana na podstawie łączącego strony stosunku pracy, zależy przy tym od okoliczności konkretnej sprawy dotyczących celu, do jakiego zmierzały strony, oraz zachowania elementów konstrukcyjnych stosunku pracy, w tym w szczególności cechy podporządkowania pracownika w procesie świadczenia pracy. /por. wyrok SN z dnia 8 lipca 2009 r, I UK 43/09, z dnia 12 maja 2011 r, II UK 20/11, oraz wyrok SA Łódź z dnia 17-09-2019 III AUa 39/19/

Co do zasady tylko ważny i realny tytuł, a nie jedynie deklarowany wywiera skutki w prawie ubezpieczeń. Umowa zawarta dla pozorów nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 lutego 2022 r., III AUa 1145/21/

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał zatem badać, czy

pomiędzy ubezpieczonym a płatnikiem składek, w spornym okresie od 29.06.2022 r., istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

Przesądzenie rzeczywistego charakteru pracowniczego zatrudnienia wymaga przekonującej oceny, że zostały spełnione formalne i realne warunki do podjęcia zatrudnienia, a następnie czy miało miejsce rzeczywiste wykonywanie przez osobę zainteresowaną obowiązków o cechach kreujących zobowiązanie pracownicze. /III USK 117/21 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 24-03-2021/

Przy tym bezwzględnie należy mieć na uwadze, iż nawet krótkotrwale świadczenie pracy przed skorzystaniem ze świadczeń z ubezpieczenia chorobowego nie jest wystarczającą przesłanką do stwierdzenia nieważności umowy o pracę w sytuacji, gdy zamiarem stron tej umowy było nawiązanie stosunku pracy, a zgodna wola stron znalazła odzwierciedlenie w faktycznej realizacji pracowniczego zatrudnienia, czyli wówczas, gdy został wdrożony proces świadczenia pracy, a pracodawca z tejże pracy korzystał. /III AUa 38/18 - wyrok SA Kraków z dnia 07-04-2021/

Każde postanowienie umowy o pracę, zmierzające do wyłączenia świadczeń z ubezpieczenia społecznego, należy ocenić jako nieważne wobec istnienia zamiaru obejścia prawa albo przez swą sprzeczność z zasadami współzycia społecznego, wyrażającą się np. niegodziwością celu albo zderzeniem się z prawem innych ubezpieczonych. Z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika dopuszczalność stosowania przez ZUS art. 58 KC oraz art. 83 § 1 KC do oceny ważności czynności prawnych w sferze prawa ubezpieczeń społecznych. /Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 stycznia 2022 r., II USK 557/21/

Stosunek pracy wyróżnia się koniecznością osobistego wykonywania pracy, podporządkowaniem pracownika pracodawcy, stałym wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy na jego ryzyko oraz odpłatnością pracy. Zasada osobistego świadczenia oznacza, iż pracownik ma obowiązek wykonywać pracę samodzielnie, osobiście i nie może samowolnie, bez zgody pracodawcy powierzyć pracy innej osobie. Wymóg osobistego świadczenia pracy wiąże się z osobistymi przymiotami pracownika takimi jak kwalifikacje, wiek, doświadczenie itp. Przy czym w świetle art. 22 § 1¹ oceny charakteru umowy należy dokonywać nie tylko na podstawie przyjętych przez jej strony postanowień, które mogą mieć na celu stworzenie pozoru innej umowy, lecz także na podstawie faktycznych warunków jej wykonywania. Dlatego zastrzeżenie w umowie możliwości zastępowania się w pracy przez wykonawcę inną osobą nie odbiera jej cech umowy o pracę, zwłaszcza gdy faktycznie takie zastępstwa nie nastąpiły, a inne cechy badanej umowy wskazują na przewagę cech charakterystycznych dla stosunku pracy (SN w wyroku z dnia 5 maja 2010 r., I PK 8/10, LEX nr 602668). Zasada ciągłości świadczenia pracy polega na tym, iż pracownik ma obowiązek wykonać określone czynności w powtarzających się odstępach czasu, w okresie istnienia trwałej więzi łączącej go z pracodawcą. Nie chodzi tutaj zatem o sytuację jednorazowego wykonania pewnej czynności lub ich zespołu składającego się na określony rezultat. Właściwym przedmiotem umowy o pracę jest świadczenie pracy w sposób ciągły, powtarzający się i polegający na oddaniu swojej zdolności do pracy do dyspozycji innego podmiotu (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 1999 r. I PKN 451/99 OSNP 2001/10/337, M.Prawn. 2001/11/575 Dz.U.2014.1502).

Przy tym podstawową zasadą odróżniającą stosunek pracy od wykonywania pracy na innej podstawie jest podporządkowanie pracownika, polegające na obowiązku stosowania się do poleceń przełożonego związanych z organizacją i przebiegiem pracy. Praca powinna być świadczona przez pracownika w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. /patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1999r I PKN 277/99 OSNP 2001/1/18 Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 21 października 2014 r. III AUa 61/14 LEX nr 1566959 wyr. SN z 18.5.2006 r., III UK 30/06, Legalis, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r. I UK 68/05 Lex 177165/. Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybucyjnym. Nadto podkreślenia wymaga, iż to na pracodawcy spoczywa ryzyko ekonomiczne gospodarze i osobowe związane z zatrudnieniem pracownika i powierzeniem mu określonej pracy.

Podsumowując, jak zauważa się w orzecznictwie, stosunek pracy to więź prawna o charakterze dobrowolnym i trwałym, łącząca pracownika i pracodawcę, której treścią jest obowiązek osobistego wykonywania pracy określonego rodzaju przez pracownika pod kierownictwem, na rzecz i na ryzyko pracodawcy oraz obowiązek pracodawcy zatrudnienia pracownika przy umówionej pracy i wypłacanie mu wynagrodzenia za pracę (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie III APr 10/96, Apel.-Lub. 1997/2/10, Lex nr 29672).

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołujący się osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy), w wyznaczonym miejscu i czasie, w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy w reżimie art. 22 kp. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że ubezpieczony w okresie od 29.06.2022 do 11.07.2022 r. żadnych czynności na rzecz płatnika w ramach zawartej umowy nie wykonywał.

Wyżej wymieniony miał wykonywać pracę na stanowisku doradca techniczno - handlowy, w pełnym wymiarze czasu pracy, jednak zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala ustalić, iż jakiegokolwiek czynności na rzecz płatnika wnioskodawca w tym czasie podjął, czy i jak wdrażał się w funkcjonowanie firmy. Na miejscu w firmie widziany był tylko raz, ponadto w zakładanym czasie pracy odbywał wizyty lekarskie. Materiał zaoferowany w procesie nie pozwala na ustalenie jak praca wnioskodawcy była zorganizowana, jakie czynności strictly i w jakich godzinach, w jakim wymiarze podejmował, na czyje ryzyko. Mało tego nie wiadomo jak powód z wykonywanych czynności i czasu pracy miał być rozliczany. Wnioskodawca nie dysponował też wtedy żadnymi narzędziami pracy. Samo zaś istnienie dokumentacji związanej ze stosunkiem pracy potwierdza jedynie fakt formalnego jej sporządzenia i nie jest dowodem faktycznego nawiązania stosunku pracy, uzasadniającego podleganie ubezpieczeniom społecznym w charakterze pracownika, w myśl powołanej ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Zawarcie umowy o pracę nie jest również dowodem świadczenia pracy. Dodatkowo wątpliwym jest czy czynności rzekomo wykonywane przez wnioskodawcę miały charakter strictly odpłatny. Zaznaczyć należy, że sam wnioskodawca nie był w stanie potwierdzić, iż wynagrodzenie za ten okres uzyskał, choć miał pokwitować to własnym podpisem na listach płac. W końcu wskazać należy, iż wątpliwa była w ogóle potrzeba zatrudnienia go jako pracownika w tym okresie, skoro w czasie jego długotrwałej nieobecności nikt, w oparciu o tę podstawę i na tym stanowisku pracy, nie został zatrudniony. Należy dodatkowo przypomnieć, że skarżący nie posiadał tytułu do ubezpieczeń chorobowych, gdyż od 1.10.2021 do 28.06.2022 r. był on zgłoszony do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych, bez dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego, a jednocześnie wiedział już, że będzie musiał wykonać operację kolana, na którą miał skierowanie w momencie podpisywania spornej umowy. Nie umknęło uwadze sądu również to, że strony znały się od wielu lat i nie zostało racjonalnie wyjaśnione dlaczego akurat w tym momencie, kiedy skarżący miał problemy zdrowotne i skierowanie na zabieg operacyjny, podjęły decyzję o rzekomym zatrudnieniu odwołującego na podstawie umowy o pracę, na dodatek na nowo utworzonym stanowisku. Warto także podkreślić, że odwołujący uzyskał zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy dopiero 7 lipca 2022 r., podczas gdy pracę miał podjąć od 29 czerwca 2022 r., a już od 11 lipca 2022 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim. De facto na podstawie omawianej umowy we wskazanym okresie odwołujący miałby świadczyć pracę przez 8 dni, z czego 6 dni bez wymaganego zaświadczenia o zdolności do pracy. Tym samym sąd doszedł do przekonania, iż we wskazanym okresie zawarcie stosunku pracy było determinowane tylko i wyłącznie stworzeniem dla wnioskodawcy ochrony ubezpieczeniowej na wypadek choroby, którą co bezspornie nie dysponował.

Co się zaś tyczy okresu od 22.03.2023 r. wskazać należy, iż wnioskodawca faktycznie określone czynności na rzecz płatnika w zakresie pozyskania klientów podjął negocjując zawarcie umów. Należało jednak zważyć, czy przy

uwzględnieniu całokształtu treści stosunku prawnego realizowanego przez strony, czynności wykonywane przez ubezpieczonego były przez niego świadczone w ramach zatrudnienia pracowniczego.

O ile w świetle ustalonych faktów nie budzi wątpliwości, że wykonywanie powierzonych wnioskodawcy czynności doradcy techniczno - handlowego mogło mieć osobisty i odpłatny charakter, o tyle wysoce wątpliwe jest występowanie jej wykonywania tylko i wyłącznie na ryzyko płatnika i głównego elementu konstrukcyjnego stosunku pracy, jakim jest pracownicze podporządkowanie w procesie świadczenia pracy.

W ocenie Sądu w realiach badanej sprawy odtworzone fakty przeczą temu, że strony łączył realny stosunek pracy. Nie ma bowiem żadnych dowodów na to, że wnioskodawca wykonywał pracę stale, w podporządkowaniu pracowniczemu wobec płatnika, w wyznaczonym przez niego czasie i miejscu. Brak dowodów na wydawanie mu bieżących poleceń dotyczących pracy, przydzielanie mu bieżących zadań i rozliczanie ubezpieczonego z jakości, ilości, a w szczególności z czasu i wymiaru ich wykonania. Ubezpieczony miał nienormowany czas pracy, nikt nie kontrolował jak i kiedy określone czynności wykonywał. Wnioskodawca swobodnie w czasie pracy korzystał z wizyt lekarskich, co wynika z zapisów w dokumentacji medycznej. Prowadzone listy obecności co do zapisów w zakresie czasu pracy nie oddawały rzeczywistości, nadto podpisywał je wszystkie jak akurat przychodził do biura. Czas pracy był całkiem poza kontrolą płatnika. Wnioskodawca podejmował określone czynności na rzecz płatnika, lecz przy braku rozliczenia ich czasu, wypracowywanie założonego wymiaru miało charakter wyłącznie iluzoryczny. Zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala też uznać, że wykonywanie tych czynności odbywało się pod kierownictwem pracodawcy. Brak dowodów na to by w badanym okresie płatnik sprawował bieżącą kontrolę i nadzór nad pracą wnioskodawcy, przydzielał mu konkretne zadania, rozliczał z jakości ich wykonania. Tryb pracy nie był modyfikowany ani biorąc pod uwagę ilość i wyniki pracy dotychczas wykonanej, ani czasem w jakim czynności wykonywał. Jest to istotne, albowiem zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Przy czym nawet z zeznań zainteresowanego wynika, że nie był zainteresowany starannością pracy odwołującego, a jedynie rezultatami tej pracy i od nich uzależnił dalsze zatrudnianie wnioskodawcy. Wnioskodawca przy wykonywaniu i podejmowaniu określonych zadań na rzecz płatnika miał pełną swobodę decyzyjną. De facto korzystając z własnych kontaktów wynikających z prowadzenia spółki obracającej nieruchomościami, współpracował z płatnikiem przy prowadzeniu działalności czerpiąc z tego dochody. Jeszcze raz należy powtórzyć, że Sąd nie kwestionuje, że wnioskodawca wykonał pewne czynności dla firmy płatnika w badanym okresie, podejmując starania o pozyskanie dla niego klientów, ale z całokształtu zebranego materiału dowodowego nie wynika, że robił to w ramach reżimu pracowniczego. Temu ostatniemu przeczy również brak pracy w czasie i miejscu wyznaczonym i podporządkowania pracowniczego w ramach charakterystycznego reżimu dla stosunku pracy. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego sam wnioskodawca decydował jakie czynności podejmuje, z kim negocjuje, kogo usiłuje pozyskać i kiedy to robi. Płatnika interesował jedynie rezultat działań, co całkowicie przeczy podstawowym zasadom stosunku pracy.

Jasne przy tym jest, że cechy podporządkowania pracowniczego mogą być w określonym zakresie charakterystyczne również dla zobowiązań cywilnoprawnych, a nadto, że mogą występować z różnym nasileniem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2003 r., I PK 466/02 Pr. Pracy 2004, nr 3, s. 35). Dlatego zasadne jest rozważenie reguły umożliwiającej rozróżnienie, czy dany stan faktyczny charakteryzuje się podporządkowaniem pracowniczemu, czy też więź łącząca strony nosi znamiona innej zależności (zbliżonej do kierownictwa pracodawcy). Ma to znaczenie, gdy weźmie się pod uwagę, że umowa mająca za przedmiot świadczenie pracy nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (wyrok Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004, nr 2, poz.23. Z. K., Rodzaje kontraktów menedżerskich, (...) 1999, nr 7, s. 12).

Sprawia to, że kwalifikacji prawnej umów o świadczenie pracy (usług) można dokonywać jedynie metodą typologiczną, to jest przez rozpoznanie i wskazanie cech przeważających (dominujących). Nie można przy tym pominąć, że decydujące znaczenie w procesie rozróżniania charakteru stosunku prawnego łączącego strony ma sposób wykonywania umowy,

a w szczególności realizowanie przez kontrahentów – nawet wbrew postanowieniom umownym – tych cech, które charakteryzują umowę o pracę (T. Romer, Prawo pracy. Komentarz, Warszawa 2000, s.101, postanowienie Sądu Najwyższego z 13 listopada 2008 r., II UK 209/08, Lex nr 737398).

Zasada ta jest powszechnie uznawana i akceptowana w doktrynie oraz praktyce i w konsekwencji dla oceny zobowiązania pracowniczego drugoplanowe znaczenie ma nazwa umowy oraz deklarowana w chwili jej zawarcia treść. Ważne jest, w jaki sposób strony kształtują więź prawną w trakcie jej trwania. Zważywszy, że ustawodawca nie zdecydował się na wskazanie dla stosunku pracy elementów przedmiotowo istotnych, zrozumiałe jest, że klasyfikacja doniosłości cech charakterystycznych zobowiązania pracowniczego jest problematyczna. Mimo to za prawidłowy należy uznać pogląd podkreślający konieczność występowania kierownictwa pracodawcy w stosunkach pracy. Wiążąco cechuje pracę pod kierownictwem, które stanowi element sine qua non każdego zatrudnienia pracowniczego. Formułując tę tezę nie można pomijać, że kierownictwo pracodawcy w procesie rozróżniania reżimów umownych ma niewątpliwie pierwszoplanowe znaczenie. Jest tak dlatego, że nie występuje ono przy umowach cywilnoprawnych. Słuszne jest zatem stanowisko, zgodnie z którym kierownictwo pracodawcy jest jedyną cechą rzeczywiście odróżniającą stosunek pracy od umów cywilnoprawnych (Z. Hajn, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 16.12.1998 r., II UKN 394/98, OSP 2000, nr 12, poz. 177).

Przenosząc wskazane zapatrywanie do stanu faktycznego sprawy, należy przyjąć, że określenie zadań pracownika jedynie poprzez zadaniowe wskazanie zakresu obowiązków, jak również niestosowanie żadnego sposobu weryfikacji i rozliczania wyników pracy ubezpieczonego, rozliczanie tylko efektów np. dochodów z danej umowy, brak podporządkowania co do czasu pracy, w jakim skarżący wykonywał na rzecz płatnika pewne czynności i ich wymiaru, przesądza o tym, że sporny stosunek prawny nie nosił cechy pracowniczego podporządkowania, a z drugiej strony kierownictwa pracodawcy nad pracą wykonywaną przez ubezpieczonego. Konkluzja ta oznacza, że stron nie łączyła umowa o pracę. W rezultacie Sąd uznał, że wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz płatnika składek czynności już z tego względu nie odbywały się w reżimie charakterystycznym dla stosunku pracy, tj. zgodnie z dyspozycją art. 22 § 1 k.p.

Dodać należy, że swoboda kontraktowa stron nie jest wartością absolutną. Strony mogą łączyć się dowolną więzią prawną, w tym umową o pracę, ale wybierając ten model zatrudnienia zobowiązane są przestrzegać jego cech charakterystycznych. Wybór przez strony formy zatrudnienia ma daleko idące konsekwencje. Połączenie się stron zobowiązaniem pracowniczym skutkuje koniecznością przestrzegania reguł określonych w Kodeksie pracy i innych aktach prawa pracy. O wykreowaniu stosunku pracy nie decyduje wyłącznie wola stron. Jest ona nieodzowna przy nawiązaniu zatrudnienia pracowniczego, jednak w sytuacji, gdy strony realizują więź prawną w oderwaniu od jej konstrukcyjnych cech, możliwe i konieczne jest zweryfikowanie charakteru prawnego zobowiązania. Zapatrywanie to wynika z przyjęcia założenia, że o rodzaju umowy decydują w pierwszej kolejności przepisy prawa.

Czynność prawna – jaką jest w realiach niniejszej sprawy umowa o pracę zawarta przez strony - jest sprzeczna z ustawą tzn. przepisem art. 22 § 1 k.p. w tym znaczeniu, że strony od 22.03.2023 zawarły i realizowały w istocie inne zobowiązanie, którego przedmiotem było wykonywanie pewnych czynności na rzecz firmy płatnika składek, ale nie w reżimie stosunku pracy.

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy uznał, że strony nie były związane umową o pracę, gdyż sporny stosunek prawny nie nosił konstytutywnej cechy umowy o pracę, wynikającej z art. 22 §1 k.p., jaką jest pracownicze podporządkowanie. Kwalifikacja ta ma znaczenie z dwóch powodów: po pierwsze, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, prowadzi do uznania, że wnioskodawca nie podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika, a po drugie, stanowisko to, zważywszy na treść zaskarżonej przez wnioskodawcę decyzji uniemożliwia wypowiedzenie się co do podlegania ubezpieczeniu społecznemu ubezpieczonego na innej podstawie prawnej. Sąd Okręgowy nie może w tym postępowaniu tej kwestii przesądzać, gdyż przedmiotem zaskarżonych decyzji jest wyłącznie podleganie ubezpieczeniom społecznym jako pracownik (art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Jeszcze raz podnieść należy, że zawarcie umowy o pracę i jej realizacja muszą odpowiadać ww. ustawowym kryteriom tej umowy, bowiem właśnie przez te kryteria jest definiowana istota umowy o pracę. Natomiast zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego i podleganie ubezpieczeniu są pochodne w stosunku do zawartej i realizowanej umowy. Bez umowy o pracę nie ma podstaw do ubezpieczenia. Zatem jeżeli umowa o pracę, mimo zgłoszenia do ubezpieczenia jest wykonywana w taki sposób, że nie realizuje ustawowych przesłanek, czyli nie realizuje się co do istoty, to nie można mówić o legalnym istnieniu umowy o pracę, a to oznacza że nie ma formalnoprawnych podstaw do objęcia ubezpieczeniem społecznym. Przy takim rozumieniu istoty umowy o pracę nie można więc legalnie wywodzić, że celem tego rodzaju umowy może być już tylko objęcie ubezpieczeniem społecznym. Ubezpieczenie społeczne, przysługuje nie tym podmiotom, które kreują doraźne podstawy faktyczno-prawne tylko po to, by przy znikomym nakładzie własnym na system ubezpieczenia społecznego pozyskać rażąco nadmierne korzyści, lecz tym podmiotom które dysponują realnym tytułem ubezpieczenia, w związku z którym systematycznie i sumiennie opłacają składki, czyli w istocie budują ten system, a nie tylko konsumują. /Wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 16 listopada 2021 r. III AUa 332/21. III AUa 279/21 - wyrok SA Szczecin z dnia 23-09-2021/

W ocenie sądu okoliczności rozpatrywanego przypadku potwierdzają, iż zawarcie umowy o pracę w całym spornym okresie było jedynie elementem formalnym, nijako sztucznie wykreowanym przez wnioskodawcę i płatnika, celem uzyskania przez ubezpieczonego statusu pracownika i świadczeń z ubezpieczenia społecznego przy minimalnym udziale w jego tworzeniu, a potem (jak się wydaje po 22.03.2023 r.) celem uprawdopodobnienia ich stanowisk w procesie. Nawiazanie pozorne umowy o pracę – bez zamiaru ciągłego i stałego jej wykonywania w warunkach podporządkowania wbrew naturze stosunku pracy wynikającej z art. 22 kp, nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników. Intencjonalne kreowanie sytuacji i jej wykorzystywanie, tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie, stwarza poczucie nieuczciwego wykorzystania, bycia oszukanymi i naiwnymi w osobach, które w swoim życiu zawodowym latami budują ten fundusz bez intencjonalnego wykorzystania sytuacji. W niniejszej sprawie chociaż strony umowy zawarły ją zgodnie z przepisami, dopełniając wszystkich formalności, to jednak nie zasługuje ona na ochronę z punktu widzenia ubezpieczeń społecznych, bo jedyną przyczyną i jej celem nie było świadczenie pracy na warunkach określonych w art. 22 kp, a jedynie uzyskanie korzyści związanych z posiadaniem statusu pracownika.

W tym stanie rzeczy, organ rentowy słusznie zakwestionował tę umowę, tak z uwagi na treść, jak i okoliczności jej wykonywania. Brak jest zgody na manipulowanie przepisami prawa w zależności od interesu stron.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c., a wysokość wynagrodzenia pełnomocnika organu rentowego w odniesieniu do wnioskodawcy jak i płatnika ustalił zgodnie z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1935).